
85. TÜRKİYE ERMENİLERİ PATRİĞİ SAHAK MAŞALYAN: HİÇBİR DİNİ, LABORATUVARA KOYUP İSPATLAYAMAZSINIZ AMA İNSAN KARDEŞLİĞİNİ İSPATLARSINIZ - GENETİK YAPIMIZ AYNI, HEPİMİZ 'HOMO SAPIENS'İZ

03.02.2020

Hürriyet (02 Şubat 2020)

Kumkapıdaki Patrikhaneye girince beni en çok şaşırtan, duvarda koca bir Fatih Sultan Mehmet portresi görmek oluyor. Şaşırmam cehaletimden. Çünkü Ermeni Patrikhanesi 1461'de yani fetihten hemen sonra bizzat II. Mehmet tarafından kurulmuş. Ve ülkenin diğer yerlerindeki Ermeniler İstanbul'a iskân edilmeye başlamış. Amaç, İstanbul'daki Rumlara alternatif bir cemaat oluşturmak. Zaten Patrik Sahak Maşalyana tam olarak ne seçildiğini sorduğumda, Türkiye Ermeni Cemaatinin en üst mevkide, halk tarafından seçilmiş tek temsilcisiyim. Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmuş Ermeni Patrikliğinin 85inci selefiyim diye tanıtıyor kendini. Ağzından inşallah düşmüyor. Gelin ben aradan çekileyim, Patrik Hazretleri devam etsin.

*** Türkiye Ermenileri Patriği olmak ne demek? Tarihi, toplumsal, dini olarak nasıl bir cüppe giydiniz? Neye talip oldunuz?**

Ermeni Kilisesinin dört büyük merkezi var. Bunlardan birinin başında bulunuyorum. Patrik kelime anlamıyla baba demek. Halkımın manevi babasıyım.

*** İTÜ'de elektronik okurken karar veriyorsunuz din adamı olmaya. İnsan gençliğinin o çağında dünyevi hayatla ruhaniyet arasında hiç ikilem yaşamaz mı?**

Yaşar tabii. İnsan her zaman yaşar o ikilemi. Hayatımızı çelişkileri uzlaştırarak sürdürürüz. 1980 öncesi gençlik, sorgulayan gençlikti. O dönemde materyalizmle idealizm arasında, solculukla sağcılık, dindarlıkla ateizm, yaratımla evrim teorisi arasında sürekli gelgitlerim oldu. Çelişkili fikirlerle boğuşa boğuşa kafanız, yüreğiniz rahatlamaya başlıyor. Yarı entelektüel olmak yarım çekilmiş diş gibidir. Onun için öğrenerek inanmak istedim. Gerekiyorsa o inançları dönüştürmek. Çünkü hakikatten daha büyük din yoktur.

*** Şu sıra popüler olan İki Papa filmini gördünüz mü? Biri gelenekçi, diğeri yenilikçi iki papanın tartışmasını konu alıyor. Siz bir patrik olarak kendinizi hangisine daha yakın buluyorsunuz?**

O filmi izledim. Aslında her iki papa da gelenekçi ve yenilikçi. Gelenekçi olmayan bir din adamı olamaz. Çünkü kendisini gelenek getirmiştir o noktaya. Ama akıllı bir din adamı yenilikçidir de. Çünkü çağa uymayan her şey yok olmaya mahkûmdur. Önemli olan değişimin dozunu ayarlayabilmek. Aslında bu sadece dinin değil, her kurumun mücadelesidir. Şuna bakmak lazım aslında: 21 yüzyılda insanlık ailesinde dinin yeri ve konumu.

*** Günümüzde kadın hakları, çocuk hakları, hayvan hakları, cinsel haklar gibi kavramlar yeniden tanımlanıyor. Kiliseniz bunları ne kadar takip edebiliyor?**

Kilise düşünüyor, tartışıyor bunları. Ve kilise de kendi çelişkisini yaşıyor. Özellikle kadın hakları, evlilik ve boşanmayla ilgili. Ağacın dalları kırılabilir, budanabilir, önemli olan özü korumak. Ama ben şahsen sadece bir din adamı olarak değil, bu yüzyılın bir insanı olarak frensiz bir arabaya binmek istemem.

*** Ne demek istiyorsunuz?**

Yani sadece gaza basıyorsunuz ama bir tehlike karşısında sizi durduracak freniniz yok. İnsanlığın bu çağda bu gidişi, ahlaki ve biyoetik sorunlar, yapay zekâ... İlerleme dediğimiz şey, hep ilerleme midir yoksa içinde yozlaşma da var mı? Mesela bazıları aile kurumu çöksün istiyor. Cinsel etiğin alabildiğine göreceli olmasını istiyor. İnsan doğası bunu kaldırır mı? Bizim Anadolu kültürümüzün doğruları yok mu? Bunları hiç tartışmadan Batıdan geliyor, artistler yapıyor diyerek insanlığa sunamazsınız. Birilerinin gözetmen olması lazım. Hayır, bu yeni değil; eskiden de vardı. Ama toplumları çürüttü diyebilecek birilerinin olması gerekir.

*** Hiç Müslüman din adamı ahababınız var mı?**

Pek olmuyor. Ama nezaket ziyaretleri oluyor, iftarlarda buluşuyoruz, sohbetlerimiz oluyor. Olumsuz anlamıyla din bölünme getirir. Çünkü dindara ilk öğretilen şey biz ve onlardır. Çözümü Anadolu dindarlığında bulmuşlar. Beraber yaşama deneyimiyle ister istemez yakınlaşmışlar. Dinsel yaklaşımı şu anlamda eleştiriyorum: Bazen insan kardeşliği öğretilmeden önce din öğretiliyor. Ve diğer insanları dinin sınırlarıyla tanımaya başlıyorsunuz. Hiçbir dini, laboratuvara koyup ispatlayamazsınız. Ama insan kardeşliğini ispatlarsınız. Genetik yapımız aynı. Hepimiz Homo sapiensiz.

Rüyalarımda Türkle Türkçe Ermeniyle Ermenice konuşuyorum

*** Ermenice öğrenmeye 20 yaşımdan sonra başladınız. Ailenizde en son hangi kuşak Ermenice konuşuyordu? Sizce anadiliniz Türkçe mi Ermenice mi? Rüyalarınızı hangi dilde görüyorsunuz?**

Biz iki dilli insanlarız. İki anadilimiz var. Aslında evde Ermenice konuşulurdu. Ama tuhaf bir Ermenice. 10 kelimelik bir cümlede beş kelime Ermenice, beşi Türkçe... Biz çocuklar anlardık ama konuşmazdık. Ama o dil bilinçaltıma yerleşmiş. Öğrenirken bana İngilizce gibi yabancı bir dil olarak gelmedi. Rüyalara gelince... Artık rüyamda kimi görürüm.... Ermenice bilenlerle Ermenice konuşuyorum, Türkçe bilenle Türkçe.

<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/85-turkiye-ermenileri-patrigi-sahak-masalyan-hicbir-dini-laboratuvara-koyup-ispatlayamazsiniz-ama-insan-kardesligini-ispatlarsiniz-genetik-yapimiz-ayni-hepimiz-homo-sapiensiz-41435603>

Kaynak/Source: